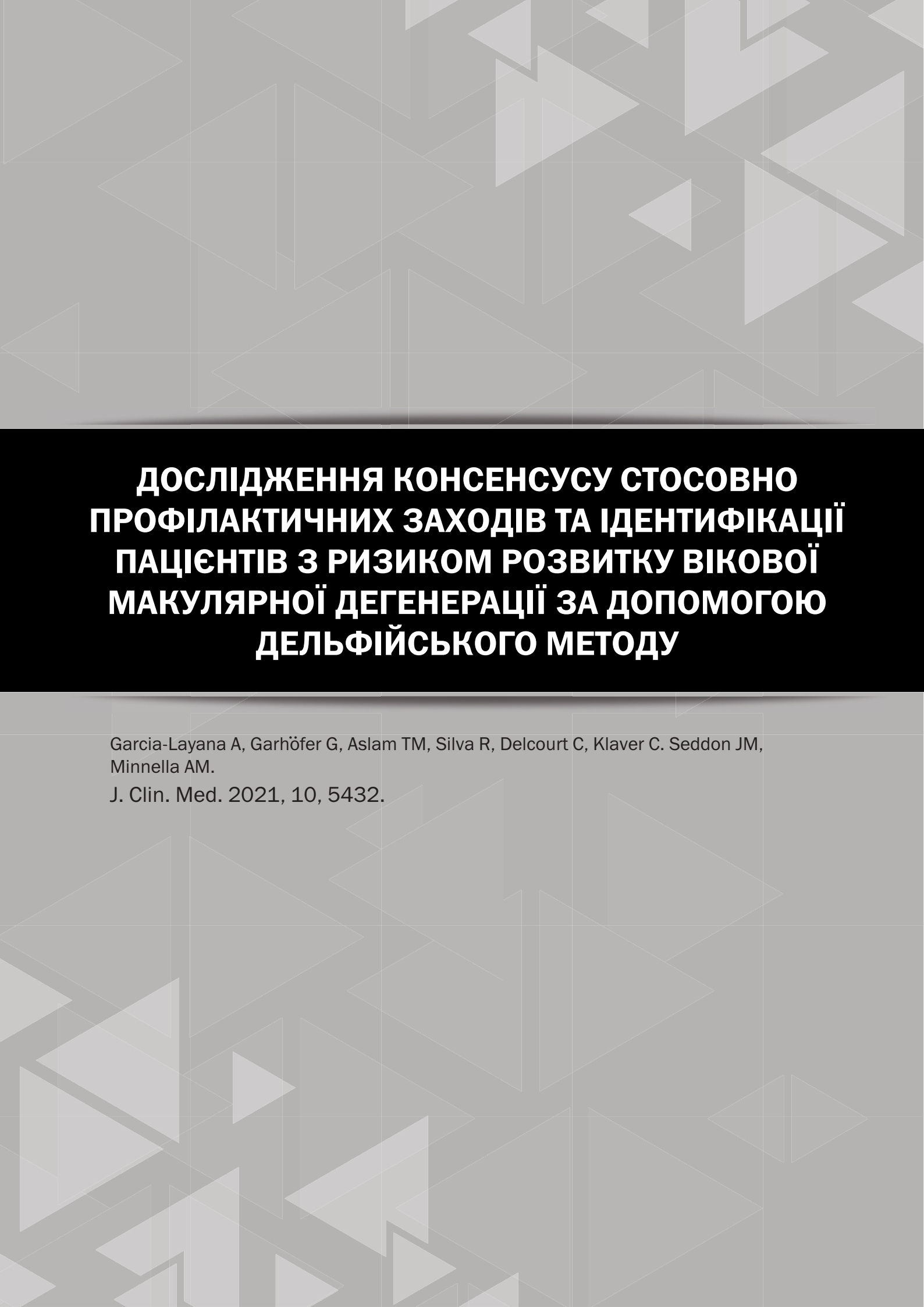

**Міжпрофесійні рекомендації
з профілактичних заходів у пацієнтів
із ризиком розвитку ВМД,
визначеним на основі оцінки STARS®,
для допомоги лікарям
у їх щоденній практиці**

25 рекомендацій стосовно профілактичних
заходів, необхідних для осіб із низьким,
помірним та високим ризиком розвитку
ВМД згідно анкети STARS®

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C,
Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.
J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

1. ВСТУП

- Рання діагностика пацієнтів із ризиком розвитку ВМД має важливе значення, оскільки вона може сприяти швидкому та більш ефективному лікуванню, кращим результатам та вищій кінцевій гостроті зору.
- Для оцінки індивідуального ризику розвитку ВМД у щоденній практиці було розроблено просту для самостійного проходження анкету, яка складається з 13 пунктів (STARS®).
- Так, було використано дельфійський метод для надання рекомендацій лікарям стосовно профілактичних заходів та спостереження, необхідних для пацієнтів з низьким, помірним та високим ризиком розвитку ВМД, який було визначено за допомогою анкети STARS®.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

2. ДЕЛЬФІЙСЬКИЙ МЕТОД

Дельфійський метод – це послідовний процес, який використовує повторювані раунди голосування.

- На першому етапі керівний комітет, до складу якого входило 3 експерта, підготував серію тверджень.
- Після цього науковий комітет змінював твердження до остаточного схвалення списку з 25 тверджень.
- На другому етапі було відібрано 30 провідних фахівців із захворювань сітківки ока в Європі та США на основі відповідних публікацій, клінічного досвіду та досвіду у сфері ВМД. З них 24 спеціалісти погодилися взяти участь.
- За допомогою онлайн-платформи учасникам було запропоновано оцінити свою згоду із запропонованими твердженнями за шкалою від 1 до 9, де 1 – повна незгода, а 9 – повна згода.
- Після першого раунду голосування твердження стосовно яких не було досягнуто згоди, було змінено, тому відбувся другий раунд голосування.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Схвалено такі 25 тверджень консенсусу:

- Загальні рекомендації (2 твердження).
- Методи дослідження (4 твердження).
- Загальні рекомендації стосовно способу життя (3 твердження).
- Нутріцевтики на основі AREDS (5 тверджень).
- Пацієнти з помірним ризиком (10-19 балів STARS®) (5 тверджень).
- Пацієнти з високим ризиком (≥ 20 балів STARS®) (6 тверджень).

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3.1 ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- У пацієнтів із вологою формою ВМД інтравітреальні ін'єкції є терапією першого вибору, яка зупиняє прогресування захворювання.
- У пацієнтів з високим ризиком розвитку ВМД, нутріцевтики на основі AREDS повинні допомогти зменшити ризик прогресування ВМД на ранній стадії.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3.2 МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- Бажаною метою є раннє визначення пацієнтів з високим ризиком розвитку ВМД.
- Анкета STARS® є чинним інструментом для оцінки ризику розвитку ВМД серед загальної популяції.
- Стратифікація за ризиком розвитку ВМД корисна для планування заходів стосовно способу життя, надання порад щодо харчування та визначення частоти планових оглядів відповідно до оцінки STARS® та категорії AREDS (ступеню важкості ВМД відповідно класифікації AREDS).

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3.3 ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ СТОСОВНО СПОСОБУ ЖИТТЯ

- Кинути палити, дотримуватися середземноморської дієти та регулярно займатись спортом.
- Збільшити споживання овочів, фруктів та риби.
- Приймати нутріцевтики на основі AREDS для пацієнтів з групи ризику або тих, хто не бажає дотримуватись дієти, багатої овочами, фруктами та рибою. Щодо пацієнтів літнього віку: менше 4% осіб у віці ≥ 55 років досягають належного рівня споживання цих груп продуктів (овочі, фрукти та риба).

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3.4 НУТРИЦЕВТИКИ НА ОСНОВІ AREDS

Нутрицевтик на основі AREDS:

- Знижує ризик розвитку прогресуючої ВМД.
- Знижує загальний ризик помірної втрати зору.
- Може запобігати прогресуванню сухої форми ВМД або розвитку географічної атрофії.
- Є найкращим підтвердженим комплексом для пацієнтів, які страждають від географічної атрофії без центрального ураження макули.
- Його призначення є більш економічно ефективним та обґрунтованим, ніж відсутність вживання нутрицевтика.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3.5 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З ПОМІРНИМ ТА ВИСОКИМ РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВМД, НА ОСНОВІ ОЦІНКИ STARS®, ВІКУ (50-70 РОКІВ, >70 РОКІВ) ТА КАТЕГОРІЇ AREDS

Рекомендації для моніторингу, харчування та спостереження пацієнтів такі:

- Усіх пацієнтів з групи ризику потрібно переконати у необхідності проведення регулярної самодіагностики.
- Пацієнтам з помірним ризиком (від 10 до 19 балів STARS®) з 2 категорією ВМД за AREDS, віком >70 років необхідно порекомендувати спеціальні нутріцевтики для профілактики ВМД та щорічний огляд.
- Пацієнтам з групи високого ризику (≥ 20 балів STARS®) з 1 категорією ВМД за AREDS віком від 70 років необхідно порекомендувати відповідні нутріцевтики для профілактики ВМД.
- Пацієнтам з групи високого ризику (≥ 20 балів STARS®) з 2 категорією AREDS віком від 55 років необхідно порекомендувати спеціальні нутріцевтики для профілактики ВМД.
- Пацієнти з групи високого ризику з 2 категорією AREDS повинні проходити огляд кожні 6 місяців.

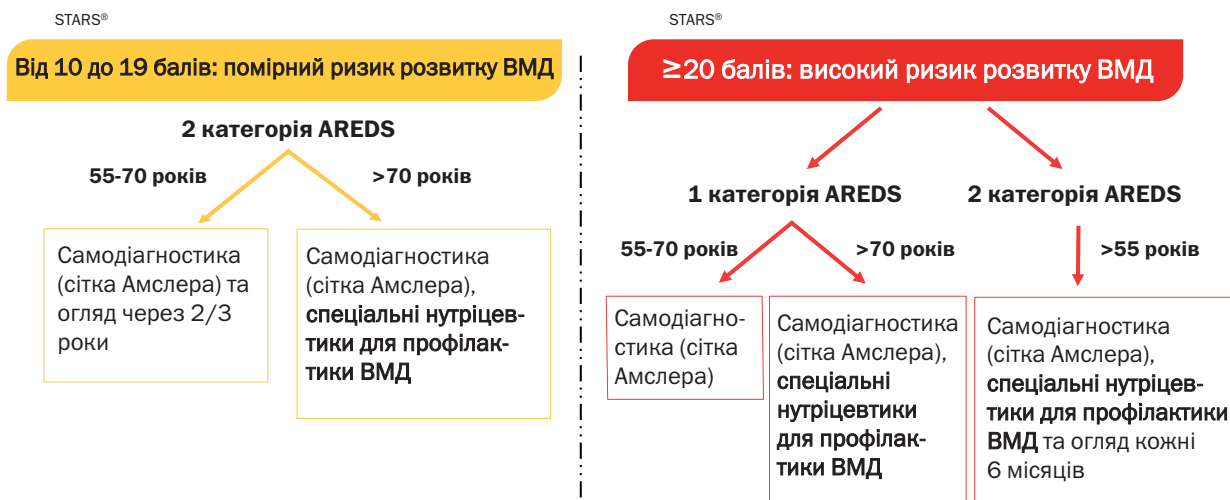
ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

3.5 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З ПОМІРНИМ ТА ВИСОКИМ РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВМД, НА ОСНОВІ ОЦІНКИ STARS®, ВІКУ (50-70 РОКІВ, >70 РОКІВ) ТА КАТЕГОРІЇ AREDS

Рекомендації стосовно моніторингу, харчування та спостереження пацієнтів, підсумовані у поданому нижче списку рекомендацій.

- Пацієнтам з помірним ризиком розвитку ВМД, віком більше 70 років, з ВМД на ранній стадії (2 категорія AREDS) необхідно порекомендувати спеціальні нутріцевтики для профілактики ВМД.
- **Для пацієнтів з високим ризиком розвитку ВМД:**
 - віком більше 70 років, без діагностованої ВМД (1 категорія AREDS) необхідно порекомендувати спеціальні нутріцевтики для профілактики ВМД.
 - віком більше 55 років, з ВМД на ранній стадії (2 категорія AREDS) необхідно порекомендувати спеціальні нутріцевтики для профілактики ВМД.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

4. АНКЕТА STARS®

- STARS® (спрощена тестова шкала оцінки ризику розвитку ВМД) – це перевірена проста анкета для самодіагностики, яка демонструє високий рівень розпізнавання ризику розвитку ВМД (низький, помірний, високий).

- Анкета STARS® може використовуватися офтальмологами у рутинній клінічній практиці або пацієнтами загальної популяції для самодіагностики щодо ризику розвитку ВМД (Delcourt et al., 2017).

Тест для оцінки ризику розвитку ВМД від Théa

		Бали	
1. Стать	Чоловіча ☐	0	Жіноча ☐ 1
2. Вік	до 65 ☐	0	65-74 ☐ 2
	75-85 ☐	4	понад 85 ☐ 9
3. Етнічна належність	Європеоїд ☐	0	Африканець ☐ 5
4. ВМД у найближчих родичів	Ні ☐	0	Так ☐ 7
5. Індекс маси тіла (ІМТ)*	до 25 ☐	0	між 25 и 30 ☐ 1
	понад 30 ☐	2	
6. Куріння	Ніколи не палив ☐	0	Палю ☐ 2
	не палю до 10 років ☐	3	не палю понад 10 років ☐ 2
7. Гіпертонія	Ні ☐	0	Так ☐ 3
8. Інфаркт міокарда	Ні ☐	0	Був ☐ 3
9. Гіперхолестеринемія	Ні ☐	0	Так ☐ 2
10. Атеросклероз	Ні ☐	0	Так ☐ 4
11. Операція з приводу катаракти	Ні ☐	0	Так ☐ 5
12. Дефекти рефракції	Короткозорість ☐	2	Далекозорість ☐ 5
13. Колір райдужної оболонки	Світлий ☐	0	Темний ☐ 0

РАЗОМ:

Разом 0–9: НИЗЬКИЙ РИЗИК розвитку/прогресування ВМД. Вітаємо!

Разом 10–19: СЕРЕДНІЙ РИЗИК розвитку/прогресування ВМД

Разом ≥ 20 : ВИСОКИЙ РИЗИК розвитку/прогресування ВМД

У випадку середнього та високого ризику, обов'язково зверніться до офтальмолога для обстеження.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

5. ВИСНОВКИ

- У рекомендаціях пропонуються прості засоби для оптимізації профілактичної допомоги пацієнтам.
- Розроблені твердження полегшать щоденну практику медичним спеціалістам.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСЕНСУСУ СТОСОВНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З РИЗИКОМ РОЗВИТКУ ВІКОВОЇ МАКУЛЯРНОЇ ДЕГЕНЕРАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕЛЬФІЙСЬКОГО МЕТОДУ

Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM.

J. Clin. Med. 2021, 10, 5432.

6. ЛІТЕРАТУРА

- Garcia-Layana A, Garhöfer G, Aslam TM, Silva R, Delcourt C, Klaver C. Seddon JM, Minnella AM. Exploring consensus on preventive measures and identification of patients at risk of age-related macular degeneration using a Delphi process J Clin Med 2021;10.
- Delcourt C, Souied E, Sanchez A, Bandello F; STARS® Survey Group. Development and validation of a risk score for age-related macular degeneration: The STARS® questionnaire. Invest Ophthalmol Vis Sci 2017;58:6399-6407.